

Remiss av förslag till nya föreskrifter för anmälan av koncentrationer på mediemarknaden (25/05803)

Generella ställningstaganden

Journalistförbundet har tagit del av förslaget till nya föreskrifter för anmälan av koncentrationer på mediemarknaden. Förbundet har inte fått förslaget på remiss, men vill ändå framföra vissa synpunkter.

Journalistförbundet vill inledningsvis upprepa de synpunkter som förbundet lämnade på remissen av promemorian "Kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning", (Ds 2024:28):

"Mediekoncentration är ett allvarligt problem. Medienkoncentrationen har ökat kraftigt i Sverige och vi har idag en hög grad av mediekoncentration. Enligt Journalistförbundet skulle svensk mediemarknad behöva fler medieägare i syfte att minska mediekoncentrationen. Enligt Journalistförbundet kan det dock ifrågasättas om de regler som mediefrihetsförordningen innehåller kommer att minska mediekoncentrationen(...)

Mediefrihetsförordningen har tagits fram utifrån förutsättningarna på den europeiska mediemarknaden. Sverige är ett litet språkområde och medieägandet har präglats av delvis andra faktorer än vad som är fallet i andra delar av Europa. Det har historiskt gjorts försök att begränsa mediekoncentrationen i Sverige. Det har visat sig svårt att göra detta på ett ändamålsenligt sätt. År 1999 presenterades utredningen

"Yttrandefriheten och konkurrensen" (SOU 1999:30). Utredningen föreslog en ny mediekoncentrationslag som förbjöd koncentration som "i betraktande av koncentrationens art, marknadsförhållandena och berörda företags förväntade agerande kan befaras vara ägnad att hämma ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning". Utredningen föreslog också grundlagsändringar för att möjliggöra regleringen i vanlig lag.

Om mediekoncentrationen ska regleras i Sverige anser Journalistförbundet att det bör tillsättas en utredning som i ljuset av bestämmelserna i Mediefrihetsförordningen, utreder hur detta bäst kan göras utifrån de speciella förhållanden som råder i Sverige. Detta särskilt mot bakgrund av att det tidigare gjorts bedömningen att denna typ av reglering av medier kräver grundlagsändring."

Journalistförbundet anser fortsatt att frågan om mediekoncentration bör utredas utifrån de förutsättningar som gäller på den svenska mediemarknaden och att förhållandet till mediegrundlagarna bör analyseras ytterligare.

Särskilt om förslaget till föreskrifter

Bestämmelser om skyldighet att anmäla koncentrationer på mediemarknaden regleras i 5 § i den nya lagen om lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning. Ett av kriterierna för att anmälningsskyldigheten ska gälla är att "de berörda företagen tillsammans har haft en omsättning föregående räkenskapsår i Sverige som överstiger en miljard kronor". Som framgår av Mediemyndighetens konsekvensanalys innebär det att bestämmelserna bara kommer att aktualiseras i de fall någon av de största svenska mediekoncernerna är inblandade i en affär. Gränsdragningen vid en miljard är också så hög att det finns möjlighet för de stora koncernerna att omorganisera verksamheten för att undvika att omfattas av regleringen. Mot den bakgrunden är det enligt Journalistförbundet viktigt att följa upp bestämmelserna och tillämpning av dessa.

Förslaget från Mediemyndigheten innebär att ett medieföretag i samband med en anmälan av en koncentration på mediemarknaden ska lämna en rad uppgifter till myndigheten. Det handlar bland annat om "förväntad påverkan på mångfalden av medier och medieinnehåll samt det redaktionella oberoendet". Enligt Journalistförbundet är det fortsatt oklart hur Mediemyndighetens bedömning sedan kommer att göras och vad som händer om Mediemyndigheten går emot ett medieföretags egen bedömning. Enligt Journalistförbundet är det inte tillfredsställande att så mycket kring hanteringen av dessa ärenden tycks överlämnas till rättstillämpningen att lösa. Detta särskilt då det saknas möjlighet för medieföretaget att överklaga Mediemyndighetens bedömning.¹

En uppgift som ska lämnas till Mediemyndigheten enligt förslaget är uppgift om "hur chefredaktör, ledningsgrupp och styrelse tillsätts,". Journalistförbundet vill erinra om att ansvarig utgivare inte alltid är samma person som chefredaktör. För det fall det är ansvarig utgivare som avses bör detta förtydligas.



Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet

¹ Detta framgår av promemorian "Kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning", (Ds 2024:28) sid 83 f.